Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 89 (4725)
СРЕДА
майн
9
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Совөдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Уржадэр 1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүд Бреславль (Бреслау) городые сүм эзэлэн абаба.

Манай сэрэгүүд тус городто 40.000 гаран немецкэ солдат ба офицерые плендэ абаа.

Шэн габьяата советскэ сэрэгүүдтэ алдар соло!

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша
Советскэ Союзай Маршал КОНЕВТО

Фронтын штабай начальник
Армиин генерал ПЕТРОВТО

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд, үни удаан бэhэлжэ байhанайнгаа hүүлээр, мүнөөдэр, майн 7-до, БРЕСЛАВЛЬ (БРЕСЛАУ) гэдэг город ба хэрэмые бүхыдэнь эзэлэн абаба.

Крепостиин комендант инфантериин генерал фон НИГОФ ба тэрээнэй штаб түрүүтэйгээр тус городые хамгаалжа байhан немецкэ сэрэгүүдэй гарнизон эсэргүүсэлтээ зогсоогоод, буу зэбсэгээ хуряажа, плендэ оробо.

Майн 7-до 19 час хүртэр манай сэрэгүүд БРЕСЛАВЛЬ городто 40.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абаа.

БРЕСЛАВЛИИЕ эзэлэн абахын түлөө болоhон дайн байлдаануудта генерал-лейтенант ГЛУЗДОВСКИЙ, генерал-майор КУЛИШЕВ, генерал-майор ЗАХАРОВ, генерал-майор ВОРОЖИЩЕВ, генерал-майор РОМАШИН, полковник СИНЬКИН, полковник КОСОЛАПОВ, полковник ЕРОШЕНКО, полковник ЛЕВ, полковник МОРОЗОВ, полковник ЖУКОВ, полковник КОРОЛЕНКО, полковник БАРБАСОВ гэгшэдэй сэрэгүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КОРЧАГИН, полковник БАБКОВСКИЙ, полковник СМИРНОВ, полковник ТИДЕМАН, подполковник МАКАРОВ, подполковник ШИШОВ гэгшэдэй танкистнууд; артиллериин генерал-майор КВАШНЕВСКИЙ, артиллериин генерал-майор КРАСНОКУТСКИЙ, полковник КОЗЛОВ, полковник ДМИТРИЕВ, полковник ФЕДОТОВ, полковник СВЕТ, полковник ВОРОБЬЕВ, полковник ОЛЕЙНИКОВ, подполковник ЛАНГЕР, майор КУЗНЕЦОВ, подполковник МЫШКОВ, подполковник ХОЛЫК, подполковник ШАНКИН, подполковник МЕДВЕДЕВ, капитан ВИЛЬКЕР, капитан СЕМИКОСОВ гэгшэдэй артиллеристнүүд; авиациин генерал-майор АРХАНГЕЛЬСКИЙ, авиациин генерал-майор МАЧИН, полковник НИКИШИН, полковник ДОБЫШ, полковник ГРИБАКИН, полковник АНИСИМОВ, полковник НОГ, полковник КОЖЕМЯКИН, полковник ЧУМАЧЕНКО, полковник ЮЗЕЕВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТИМОФЕЕВ, техническэ сэрэгүүдэй генерал-майор ВЕРШИНИН, полковник ПУХТИН, полковник БОНДАРЕВ, подполковник ГАПЕЕВ, подполковник СУХИХ, подполковник АРТЕЕВ, майор КУЧЕРЕНКО, майор СКИБИНСКИЙ, майор ГОРОЖАНКИН, инженер-майор НЕХУРОВ гэгшэдэй сапёрнууд; полковник ЕНИСЕНКО, подполковник КАЛИНИЧЕНКО, майор БУШУЕВ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Илгэжэ туйлаhан илалтые тэмдэглэхын тулада, БРЕСЛАВЛЬ город ба хэрэмые эзэлэн абахын түлөө болоhон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараhан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, майн 7-до 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол БРЕСЛАВЛИИЕ эзэлэн абаhан 1-дэхи Украинска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэhөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

БРЕСЛАВЛИИЕ эзэлэн абаха байлдаануудта хабаадалсаhан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ онсо hайн дайшалхы ябуулгануудые хэhэнэйнь түлөө БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө болоhон байлдаануудта ами бэеэ үгэhэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал ***И. СТАЛИН.***

1945 оной майн 7. № 364.

Нүхэр Сталинай түүхэтэ приказые гүнзэгыгөөр шудалха!

Ажалшадай дайшалхы хүсэнүүдые хараха уласхоорондын hайндэр болохо Майн Нэгэндэ зорюулhан арадуудай агуухэ вождь нүхэр Сталинай түүхэтэ приказhаа түрөжэ гараhан хүсэн түгэс сууряан хадаа манай агуухэ Эхэ ороной нэгэ захаhаа нүгөө заха хүртэр хүнхинэн таража байна.

Нүхэр Сталинай приказ болбол манай агуухэ илалтануудые туйлаhан, үшөөшье ехэ илалтануудые туйлаха зам тээшэ зоригжуулhан программа мүн.

«Германска империалистнүүдhээр түсхэгдэhэн дэлхэйн дайн эсэстээ тулажа байна. Гитлеровскэ Германиин хүмэрилгэ—тон ойрын сагай хэрэг болонхой. Дэлхэйе эзэлэгшэд гээшэбди гэжэ өөhэдыгөө тоолоhон гитлеровскэ зонхилогшод хахархай тобшотой үлэшөө». (И. Сталин). Героическа Улаан Арми ба Уhан-Сэрэгэй Флот болон бүхы советскэ арадуудай, агуухэ большевистскэ партяар зоригжуулагдан ба хүтэлэгдэн, ами бэеэ хайрлангүйгөөр зэрлиг шунахай немецко-фашистска дайсадтай тэмсэжэ туйлаhан илалтые харуулhан энэ приказые манай ороной эрэгтэй эмэгтэй ажалшад угаа хүндэтэйгөөр угтаад, тэрэнэй харюуда шэнэ-шэнэ илалтануудые туйлахаар зоригжонхой.

Мүнөө фабрика, завод, шахта, рудник, колхоз, совхоз болон МТС-үүдээр суглаан ба митингнүүд боложо, нүхэр Сталинай түүхэтэ приказ соо хэлэгдэhэн алтан үгэнүүдые алдангүйгөөр ойлгожо абахые тэндэ хабаадалсаhан ажалшан бүхэн хүсэнэ. Энэ приказай харюуда шэнэ-шэнэ уялгануудые абажа, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановецуудай тоо олошоржо байна.

Манай республика дотор социалистическэ мүрысөөнэй долгин үшөө үргэдэбэ. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай, Комсомолой нэрэмжэтэ колхозуудай членүүд энэ түүхэтэ приказтай танилсаад байхадаа, тарилгын хүдэлмэрие богонихон болзор соо, агротехническэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэбди гэжэ социалистическэ уялгануудые абаад, hүүлэй үдэрнүүдтэ тарилгын темп ба шанарые шилээдгүй hайжаруулаа.

Зэдын аймагай эрэгтэй эмэгтэй ажалшад нүхэр Сталинай приказые угаа дэбжэлтэтэйгээр угтабад. Энэнэй харюуда тарилгын хүдэлмэрие үндэр шанартайгаар үнгэргэхэ, малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ, Гүрэнэй Сэрэгэй Дүрбэдэхи Урьhаламжые эмхитэйгээр барандаа захиха гэхэ мэтын уялгануудые абанхай. Боргойн сомоной Кагановичын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай членүүд 3 часай туршада Урьhаламжые булгаараа захяад, эхэнхи хубиинь сэбэр мүнгөөр оруулжа, алдарта Улаан Армиингаа амжалтата добтолгонуудта туhалжа байха юм.

Иимэ жэшээтэ баримтанууд манай республикын ажаүйлэдбэриин предприятинүүд болон хүдөө нютагуудаар тон олон. Тэрээнhээ гадна, олон тоонои ажалшад нүхэр Сталинай приказые гүнзэгыгөөр шудалжа эхилээ. ПВРЗ-эй. Мяханай комбинатай. Шэлэй заводой коллективүүдээр энэ приказые үдэр бүри уншажа, эhала hайнаар шудалжа байна.

hаяхан, ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол «Нүхэр Сталинай приказые шудалха тухай» шиидхэбэри баталаа. Тиимэhээ партийна эхин организацинууд болбол «Нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказ ба парторганизацинуудай зорилгонууд тухай» асуудалнуудтайгаар партийна суглаануудые ойрын үдэрнүүдтэ үнгэргэжэ, энэ приказые хүдэлмэришэн, колхозникууд болон интеллигенцинүүдэй гүнзэгыгөөр шудалхада халуун туhаламжа үзүүлхэ үүргэтэй. Мүн агитаторнуудай зүблөөн болон семинарнуудые үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ энэ приказые гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгөөд, арад нийтын дунда түг түмэн агитаторнуудай ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэдэнь үдэр бүри заабари, туhаламжа үзүүлхэ ёhотой.

Аймаг ба районуудай хүтэлбэрилхы партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд болбол нүхэр Сталинай приказые ажаүйлэдбэриин, предприятинүүдээр, таряалангай ба тракторна бригадануудаар, малажалай фермэнүүдээр hайнаар ойлгуулжа үгэхэhөө гадна, энээн тушаа элидхэл болон лекцинүүдые үнгэргэхэ уялгатай. Тиин, энэ хүдэлмэридэ нютагуудтахи интеллигенцинүүдые үргэнөөр хабаадуулха шухала байна. Марксизм-ленинизмые шудалдаг үдэшын hургуулинуудаар, мүн партhургуулинууд, политhургуулинуудта болон кружогуудта тус приказые шудалхын түлөө түсхай заняти үнгэргэхэ зэргэтэйбди.

hаяын үдэрнүүдтэ нүхэр Сталинай приказ ород болон бурят-монгол хэлэн дээрэ олон тоонои тиражтайгаар хэблэгдээд байна. Тиимэhээ партийна организацинууд энэ номоор агитаторнууд болон кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдые барандань хангахаhаа гадна, энэ приказ толилhон газетэнүүдые хэрэглэхэнь шухала.

Түүхэтэ приказай харюуда социалистическэ мүрысөөнэй долгин хаа-хаанагүй үргэдэжэ, стахановецуудай тоо арадай ажахын бүхы hалбаринууд дээрэ олошорбо. Энэ патриотическа хүдэлөөе үшөө үргэнөөр бадаруулжа, хамаг бүхы хүдэлмэринүүд дээрэ үшөө ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө анхарал оролдолгоёо гаргаха гээшэ партийна организацинуудай арюун нангин уялга мүн.

«Зорилгэмнай хадаа фашистска арьяатанай амииень таhалха—гансал ябадалда байна». (И. Сталин).

Ушар иимэhээ «оролдосотой ба эсэшэ-сусашагүйгөөр ажаллажа, фронтдо алибүхы туhаламжа үзүүлхэ ябадалаа арбидхагты. Манай ороندо дайн сэрэтэй ушаруулhан шархануудые түргэнөөр эдэгээн заларуулагты, манай советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые үшөө дээшэнь үргэгты!»—гэhэн агуухэ вождиингоо уряалые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө үшөө эршэмтэйгээр ажаллая!

Үндэр ургасын түлөө мүрысөөн

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной майн 5.

Аймагууд	Ороohото-бобово тарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (проц).	Яровой тарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (проц).
Закаменай	47,1	40,3
Хэжэнгын	46,6	42,4
Сэлэнгын	42,0	31,1
Тарбагатайн	38.1	31,9
Хориин	38,0	34,3
Ториин	36,0	29,9
Курумканай	35,4	33,6
Мухаршэбэрэй	35,3	29,7
Бичурын	33.5	26,1
Ивэлгын	32,8	25,9
Прибайкальска	28.0	21.3
Кударын	26,7	22,0
Кяхтын	26,7	20.9
Яруунын	25,3	22,8
Байкало-Кударын	24,7	20.5
Кабанскын	23.3	18,5
Зэдын	23,0	17.0
Заиграйн	22.3	18,3
Баргажанай	16.5	15,2
Түнхэнэй	16,1	14,8
Хамта	32,1	26,6

Яруунын совхоз эртынгээ тарилга дүүргэбэ

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телеграфаар абтаба). Верховно Главнокомандалагша нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказда харюу болгон, Яруунын мяханай совхоз 9 үдэр соо 1.400 гектар тарижа, эртынгээ культурануудай түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Мүнөө совхозой 5 трактор колхозуудта социалистическэ туhаламжа үзүүлхээр ошонхой.

„Галын Очи“ колхоздо Улаан Туг барюулагдаа

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Манай корреспондент**). Зэдын аймагай «Галын Очи» колхоз ВКП(б)-гэй айком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаhан байна.

Улаан туг абажа эмгорхоhон энэ артелиинхид hаянай темпээ улам шангадхажа, майн 5-ай байдалаар эртын ороohото культурануудайнгаа тарилга 93 процент хүргэhэн байба. Энэ артелиин бригада, звено бүхэнэй ажал зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй ашаар, олонхи колхозникууд үндэр бүтээсэ болон эрхим шанар туйланад.

А. БУДАЖАПОВ.

Советскэ Информбюроhоо

Майн 7-ой оперативна мэдээн

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд МАГДЕБУРГhАА хойгуур ба зүүн-урдуур ЭЛЬБА мүрэндэ хүрэхэ зуураа, ГЕНТИН, ЦЕРБСТ гэдэг городуудые ба ШЕНХАУЗЕН, БЕРГЦОВ, ПАРЕЙ, ШАРТАУ, ГЕРВИШ, ЛЕЙТЦКАУ, ГЕРДЕН, ВАЛЬТЕРНИНБУРГ, ШТОЙТЦ гэдэг томо hуурин газарнуудые эзэлэн абаба. Майн 6-да тус фронтын сэрэгүүд 3.100 немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, аэродромууд дээрэ дайсанай 34 самолёдые буляан абаа.

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд, үни удаан бэhэлжэ байhанайнгаа hүүлээр, майн 7-до БРЕСЛАВЛЬ (БРЕСЛАУ) гэдэг город ба хэрэмые бүхыдэнь эзэлэн абаба.

Крепостиин комендант инфантериин генерал фон Нигоф ба тэрээнэй штаб түрүүтэйгээр тус городые хамгаалжа байhан немецкэ сэрэгүүдэй гарнизон эсэргүүсэлтээ зогсоогоод, буу зэбсэгээ хуряажа, плендэ оробо.

Майн 7-до 19 час хүртэр манай сэрэгүүд БРЕСЛАВЛЬ городто 40.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абаа.

4-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд МОРАВСКА ОСТРАВА городhоо баруугаар ба баруун-урдуур добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, ФРЕЙДЕНТАЛЬ, ФРИДЛАНД на МОРАУ, МЕРИШ-НЕЙШТАДТ, ШТЕПАНОВ, гэдэг городуудые ба ВИЛЬДГРУБ, ШУМВАЛД, МЕДЛОВ, ХВАЛКОВИЦЕ, ШМЕЙЛЬ, СПАЛОВ, ОДРЫ, ПАЛАЧОВ, ЛЕШНА гэдэг томо hуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаhан байна. Майн 6-ай байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 2.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ горьтой гэхэ хубилалтанууд болоогүй.

Майн 6 ба 5-да агаарта болоhон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар 10 немецкэ самолёт унагаагдаба.

* * *

◆ 1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгүүд Магдебург городhоо хойгуур ба зүүн-урдуур Эльба мүрэниие гаталан гараба. Зарим участогууд дээрэ дайсан болбол эсэргүүсэлтэ үзүүлхые hэдэбэ, гэбэшье, советскэ танкнууд болон ябган сэрэгүүдэй сохилтонуудаар гэдэргээ сохигдобо. Шухала харгынуудай узел болохо Гентен городой шадар немецүүд бүхэжэбэ. Байлдаануудые хэhэнэйнгээ эсэстэ манай частьнууд город соо сүмэрэн ороод, дайсанай гарнизониие бута нэрьебэ. 600 гаран гитлеровецүүд үгы хэгдээ. 19 ехэ буу, 73 пулемёт, 3 радиостанци, hомо хэрэгсэлтэй складууд буляагдан абтаба.

◆ 1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүд үни удаан саг соо хүреэлэгдэhэнэйнгээ эсэстэ мүнөөдэр Бреславль (Бреслау) город ба хэрэмые бүримүhэн эзэлбэ. Февралиин тэн багта советскэ частьнууд эрмэлзэлгэтэйгээр тойрон орохо манёвр хэжэ, Бреславлиие хүреэлhэн байгаа. Немецүүд хадаа городые үни удаан хамгаалхаар бэлэдхэл хэhэн юм. Тэдэнэр үйлсэнүүдтэ баррикадануудые байгуулhан ба танкда эсэргүү нүхэнүүдые малтаа. Шулуун гэр бүхэн олон тоонэй галай точконуудтайгаар дот болгогдоhон байгаа. Гитлеровецүүд халаа ехэнхи газарнуудтань гэрнүүдые hандаргаж бутаргажа, үйлсэнүүдээр хаалтануудые байгуулаад, советскэ сэрэгүүдэй урагшаа дабшалгые hаатуулха гэhэн юм. Полевой артиллеринууд ба самоходно ехэ буунуудтай илангаяа хүсэтэ хамгаалтын пунктнуудые тэдэнэр хадаа үйлсэнүүдэй уулзалганууд дээрэ байгуулhан байна. Манай сэрэгүүд болбол үсэд шанга үйлсын байлдаануудай ябаса дундуур хүреэлэлгынгээ сахаригые уйтаруулан шамажа алхам алхамаар урагшаа дабшаба. Манай штурмовой бүлэгүүд гитлеровецүүдые халхалжа байhан газарнуудhаань хобхо сохибо. Артиллеристнүүд болон лётчигууд үйлсэнүүдэй эсэргүүсэлтын узелнуудта таhалгарягүй сохилтонуудые ябуулба. Дайсанай хүреэлэгдэhэн гарнизон хадаа советскэ сэрэгүүдэй сахаригые hэтэ сохихо гэжэ хэдэн дахин hэдэhэн байгаа. СС-тэнээр намнагдаhан немецкэ солдадууд контратакада орожо, советскэ ехэ буугай, миномёт болон пулемёдуудай гал доро хэдэн мянгаараа хосорбо. Советскэ командовани болбол Бреславльда хүреэлэгдэhэн немецкэ сэрэгүүдтэ капитулировалха тухай ультиматум үгэhэн юм. Ойрохон зуурай туршада хэлсээ хэhэнэйнгээ эсэстэ дайсанай гарнизон хэрэмэй комендант инфантериин генерал фон Нигоф түрүүтэйгээр эсэргүүсэлтээ зогсоожо, буу зэбсэгээ хуряагаад плендэ оробо. Мүнөөдэр үдэшын 7 часта Бреславльда 40.000 гаран немецкэ солдат болон офицернууд плендэ абтаба.

Бреславль город болбол түмэрзамай узелнуудай ба томохон ажаүйлэдбэриин центрнүүдэй нэгэн болоно. Тэрээн соо металлургическа ба машина байгуулгын заводууд, авиационно болон сэрэгэй бусад предприятинууд бии.

◆ Моравска Острава городhоо баруугаар ба баруун-урдуур 4-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлбэ. Хада молотой түбэгтэй газарнуудта ябуулгаяа хэжэ байhан советскэ частьнууд урагшаа дабшажа, Судетскэ хадын ба hуурин газарнуудай урда хажуугаар бүхэжэhэн дайсанай сэрэгүүдые бута нэрьенэ. Манай танкнууд болон ябган сэрэгүүд немецүүдэй забhарнууд хоорондын хамгаалгын рубежнүүдые hэтэ сохёод, Фрейденталь городые эзэлбэ. Манай бусад частьнууд баруун зүг тээшээ 20 километр урагшаа дабшаха зуураа Мериш-Нейштадт городые эзэлбэ. Немецүүдhээ 37 паровоз, элдэб ашаатай 730 вагон ба сэрэгэй зээрэтэй 8 склад буляагдан абтаба.

◆ Улаантугта Балтийска флодой авиаци майн 5-да Рюген аралай орšондо 6.000 тонно уhа түрихэ хэмжээтэй дайсанай транспортые шэнгээбэ.

И. И. Мечниковой түрэhэн үдэрhөө хойшо 100 жэл болоhон тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол мүнөө сагай микробиологиин үндэhэ hуури табиhан ородой суута эрдэмтэн И. И. Мечниковой түрэhэн үдэрhөө хойшо 1945 оной майн 15-да 100 жэл гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан тогтоохонь:

1. И. И. Мечниковой түрэhэн үдэрhөөнь хойшо 100 жэл болоhон ойе үнгэргэхын тулада иимэ составтай комитет тогтоохо гэбэл: **Г. А. Миторев** (түрүүлэгшэ), **А. И. Абрикосов, Н. Ф. Гамалея, З. В. Ермольева, М. М. Завадовский, Б. Л. Исаченко, С. В. Кафтанов, М. Н. Лебедева, Т. Д. Лысенко, Л. А. Орбели, В. В. Парин, П. Г. Сергиев, В. Д. Соловьев, И. Д. Страшун, С. Г. Суворов** гэгшэд болоно.

2. И. И. Мечниковой дурасхалые мүнхэжүүлхэ, И. И. Мечниковой научна хүдэлмэринүүдые нэбтэрүүлэн тараахада туhалалсаха ябадал болон И. И. Мечниковой түрэhэнhөө хойшо 100 жэл гүйсэhэн үдэртэ Москва городто баярай заседани үнгэргэхэ хэмжээнүүдэй зохёолгые тус Комитедтэ даалгаха.

Манай республика дотор

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хэжэнгын МТС-эй ахалагша механик нүхэр Ж. Жалсанов. **О. Зенкин** фото.

ЕХЭ НАhАТАНАЙ hУРГУУЛИ БА БУРЯТ-МОНГОЛ ХЭЛЭ БЭШЭГТЭ hУРАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Бурят-Монгол гүрэнэй хэблэл болбол Б. Санжинай зохёоhон «Бурят-монгол хэлэн» гэжэ ехэ наhатанай hургуулинуудта үзэхэ учебник хэблэжэ гаргаба. Энэ ном хадаа мүнөө үедэ бурят-монголой шэнэ бэшэг шудалан үзэжэ байгаа ехэ наhатанай hургуулинуудта шухала туhаламжа болоно.

Тиимэhээ ехэ наhатанай hургуулинууд, кружогууд болон хэлэ бэшэгтэ hуралсажа байгаа хүнүүд энэ ном олоод абаха ёhотой,

Спортивна сезон эхилээ

Майн нэгэнэй hайндэрые Улан-Удэ городой физкультурникууд зунай спортивна сезондо зорюулжа, военизированнэ эстафедээр тэмдэглэhэн байна.

БМАССР-эй СНК-гэй хэргэдэхи физкультура ба спортын Комитедэй мүнгэн кубок «Медик» гэжэ спортивна обществодо барюулагдаба. Хоёрдохи hуури «Спартак» ба гурбадахи hуури «Локомотив Востока» гэжэ обществонууд абабад.

Залуушуулай командаhаа түрүү hууринуудые 66 ба 68-дахи номерой командануудые эзэлбэ, хоёрдохи hуури түмэрзамай № 1 hургуулиинхид абаба.

«Локомотив ПВРЗ» ба «Динамо» гэжэ командынхид эстафетын болжо байхада түсхайта заабаринуудые эмдэhэнэйнгээ түлөө мүрысөөндэ хабаадуулагдахаа болюулагдаhан байна.

Мүн тэрэшэлэн майн 6-да большевистскэ хэблэлэй Үдэртэ зорюулжа иимэ эстафета болобо. Эстафетадэ «Локомотив», «ПВРЗ», «Медик», «Буревестник» гэдэг команданууд хабаадалсабад.

Эстафетадэ нэгэдэхи hуури «Спартак» гэжэ спортивна обществынхид эзэлээ. Хоёрдохи hуури «Локомотив ПВРЗ», гурбадахи hуури «Медик» эзэлбэ. Залуушуулай командын дунда түрүү hууринуудые 66-дахи ба 68-дахи номерой hургуулиинхид абаба. Хоёрдохи hуури—нэгэдэхи номерой түмэрзамай hургуулиинхид, гурбадахи hуури 2-дохи ба 6-дахи номерой hургуулиинхид эзэлбэ.

Эстафетадэ хамта 176 хүн хабаадаhан байна.

Ородой алдарта эрдэмтэ А. С. Поповой дурасхаалда

Үсэгэлдэр, республикын Радиокомитедэй коллектив ородой алдарта эрдэмтэ А. С. Поповой этээн түрүүшынхеэ радио-телеграф зохёоhонhоо хойшо 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ, коллективэйнгээ бүхы членүүдэй хабаадалгатайгаар суглаа үнгэргэбэ.

Тус суглаанда хабаадалсагшад радиодамжуулгын хүдэлмэрие үшөө hайжаруулха гэжэ шиидхэбэд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Брянска сельпогой (Кабанск) түрүүлэгшэ ордено нүхэр Т. М. Бурдуковский. **А. Поповой** фото.

КОЛХОЗНО РАДИОУЗЕЛ

Бичурын аймагай «КИМ» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Сандаков Д. Ж., парторганизацинь секретарь нүхэр Цыбиков Е. Ц.) апрель hараhаа эхилжэ радиоузел байгуулба.

Мүнөө колхозникуудай гэр бүхэндэ радио оруулагданхай. Үдэр бүхэндэ энэ колхозой членүүд фронт дээрэхи ба республикын hонинуудые ехэ hонирхолтойгоор шагнана.

Партийна ажабайдал

Ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг коммунистнууд

Сэлэнгын МТС-эй тракторист, ВКП(б)-гэй член нүхэр Банзаракца Чагдуров болбол Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэдөө, сэрэгэй дүрбэдэхи хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, өөрынгөө хүнлэтэ үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ ябана.

Мүнөө нүхэр Чагдуровай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада МТС-эй дирекциин ба партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан тугые бүхөөр гартаа баринхай. Коммунист Чагдуров болбол гансахан өөрытөө хараад ябадаггүй, харин бригадынгаа членүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй сог залиие үргэнөөр бадаруулха зорилготойгоор партийно-политическэ болон ойлгуулламжын хүдэлмэриие үргэнөөр хэнэ. Тиимэһээ тус бригадын трактористнууд барандаа шахуу ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, үдэрэйнгөө нормые 110—140 процент хүртэр эрхим шанартайгаар дүүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, тракторист партиин член Я. Чимитова гэгшэ үдэр бүри нормоёо хулүүлэн дүүргэхэһөө гадна, ехэхэн гооной горючи алмалта хэнэ. Трактористнууд Ц. Х. Раднажапова ба Ц. Зоригтуева гэгшэд даалгабарита нормоёо халаан сооро 105—110 процент дүүргэнэ. Шэн зоригто ажалайнгаа түлөө эдэ трактористнууд колхозой правлениин зүгһөө шагнал абаһан байнад.

Мүн тэрэшэлэн тус МТС-эй №6 тракторна бригадынхид тарилгын хүдэлмэриие үндэр темпэтэй ба эрхим шанартайгаар хэжэ, дамжуулгын Улаан туг абаха нэгэдэхи кандидатта оруулагданхай. Энэ бригадын бригадир ВКП(б)-гэй член нүхэр Е. Дармаев, коммунистнууд Дагбаева, Гомбоев болон бусад социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо абаһан уялгануудаа амаараа бэшэ, бодото хэрэгээрээ бэелүүлнэ. Тэдэнэр хадаа үдэрэйнгөө нормонуудые 110—140 процент хүртэр дүүргэхэ зуураа халаан бүхэндөө 40—40 килограмм хүртэр горючи алмана.

Тэрээнһээ гадна, МТС-эй партийна организаци болбол трактористнуудай дунда партийно-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүнөө полевой станууд дээгүүр «Урдэ зүгтэ илалта» гэһэн кинокартина харуулагдахаһаа гадна, трактористнууд бүхэниие нүхэр Сталинай түүхэтэ приказтай танилсуулна. Алдарта Улаан Армиин гайхамшагта илалтануудые туйлажа байһан тухай манай агитаторнууд саг үргэлжэ ойлгуулламжын хүдэлмэри үнгэргэнэд.

П. АНГАРОВ, МТС-эй парторганизациин секретарь.

Агитколлективэй хүдэлмэриие иигэжэ табяа

Уншалгын байшан, улаан булан, колхозно клуб болон бусад культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүд хабарай тарилгын үедэ сэхэ полевой станууд дээрэ гаргагдаха ёһотой тэжэ партийна организацинуудта ВКП(б)-гэй обком заабари үгэһэн байгаа.

Энэ заабариие дүүргэлтэ болгожо, Зэдын аймагай «Социализм» колхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна. Юундэб гэхэдэ, эндэхи агитаторнууд тарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ өөһэдынгөө хүдэлмэриие полевой станууд дээрэ ябуулна. Агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Б. Лубсанов ба бусад агитаторнууд болбол Совинформбюрогой мэдээсэлнүүд ба газетэдэ толилогдоһон бусад шухала материалнуудые тарилтада хабаадагшадай дунда уншажа үгэхэтэеэ хамта, «Тракторист» гэжэ нэгэ акттай зүжэг наада полевой станууд дээрэ 5 дахин табиба.

Агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ коммунист нүхэр Лубсанов болбол колхозникуудай дунда «Эсэгэ оронэо хамгаалгын агуу ехэ дайнай мүнөө үеын оршон байдал» гэһэн темэтэй лекци хэдэн дахин уншажа, эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудые угаа ехээр һонирхуулба.

Агитаторнуудай үүсхэлээр полевой станууд дээрэ ханын газетэ болон дайшалхы хуудаһанууд түргэ-түргэнөөр гаргагдажа, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан суута стахановецуудайнгаа дүй дүршэлнүүдтэй танилсаха аргабололжотой болоһондоо тус колхозой бүхы 5 бригадынхид ехэхэнээр омгорхоно. Манай агитаторнууд хадаа өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые тансахан лэ ойлгуулламжын хүдэлмэреэр хизаарладаг бэшэ, харин полевой стануудые культурно-болбосон болгохо, уряа лозунгнуудые бэшэхэ талаар партийна организацида ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг болоо.

Һаяын үдэрнүүдтэ эндэхи агитаторнууд «Хоёр һүни» гэһэн зүжэг наада полевой станууд дээрэ табиха гэжэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эршэмтэйгээр хэжэ байна. Нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй түүхэтэ приказай харюуда социалистическэ мүрысөөнэй долгин үшөө ехээр үргэдэжэ, үдэрэйнгөө нормонуудые үлүүлэн дүүргэдэг стахановецуудай тоо тариан ажалай бригадануудай дунда һүүлэй үдэрнүүдтэ эли тодоор олошорбо.

Д. ЖИГМЫТОВ.

Байкало-Кударинска аймагай Майн 1-нэй нэрэмжэтэ колхоздо.
Энэ колхозой морид тарилгада бултаараан тарганаар оронхой. Конюх нүхэд М. Ф. Муравьев, С. Ф. Шустов ба АЗО-е даагша В. Ф. Мельников гэгшэд моридые үзэжэ байнад.

А. Поповой фото.

Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо.
Энэ колхозой тугал бирууднууд тон һайнаар ондо орожо тэнжэһэн байна. МТФ-эйн тугалшан нүхэр Будаева П. тугалнуудаа һайнаар харууһалжа, гараараа уһалжа һууна.

О. Зенкин фото.

Специалистын зүбшэл

ТАРИЛГЫН ҮЕДЭ МОРИ УНАА ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Хабарай полевой хүдэлмэриие хаһа болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ ябадал ехэнхидээ зүдхэхэ хүсэнһөө болохо байна. Тиимэдэ мори унаае тарилгын үедэ зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай.

Гэбэшье, зарим колхозууд тарилгын үедэ мори унаагаа хүсэд һайнаар харууһалан хэрэглэжэ шадаагүй. Кабанскын аймагай Чапаевай, Калининай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд мори унаануудаа хайра гамгүйгөөр хэрэглэнэ. Эдэ колхозууд тарилгада ябажа байһан мори унаагаа эдеэлүүлхэ, амаруулхадаашье тэдэнэрэй хүсэ тамирые харалсангүй тон адляар хандадаг байха юм. Тэрэнһээ боложо, эдэ колхозуудай тамир муутай морид бүри доротожо байна.

Мори унаада иимэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадал саашадаа тэсэшэгүй. Тарилгада ябадаг мори унаа тобир тарган, һайн шадалтай байлгахын тулада тэдэниие үдэрэй гурба удаа овёсоор эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ углөөгүүр хүдэлмэриин эхилхэһээ урид, үдэрэй оролгодо орохоодоо үдэшэ овёсынь үгэхэ шухала. Моридые хүсэ ехэтэй тарган байлгахын тулада гурбан час болоод лэ садатарынь эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ дундаһаа доошо шадалтай моридто тусгаар анхарал табижа 2 час болоод лэ эдеэлүүлхэ ёһотой. Иигэжэ эдеэлүүлхэ бүреэ 20 килограммһаа бага бэшэ һайн шанартай убһэ үгэхэ хэрэгтэй.

Хүдэлмэри хэжэ ябаһан моридто 40—50 минута болоһоной һүүлээр 10 минута соо амаралта үгэхэ шухала. Тиихэдээ энэ саг соо моридоо һайса шэнжэн хараха болон хомуут тоноготнуудайнь хэр зэргэ таараһыень шалгаха хэрэгтэй. Хүдөө ажалай машинануудые энэ үедэ миил байлгахагүйн тулада халаанай моридые бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Моридоор хүдэлмэрилдэг колхозник бүхэн убһэ тэжээл абажа ябаад, унаагаа амаруулха хоорондоо эдеэлүүлхэ уялгатай.

Дээрэ дурсагдагша заабаринууд мори унаае зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда угаа ехэ удхашанартай байһаниинь түрүү колхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай «Путь социализма» колхозой членүүд, аймагай газарай таһагай главно зоотехник Старковай дурадхалаар, газар хахалжа байһан дунда шадалтай моридоо 2 час хүдэлмэрилүүлээд лэ 2 часай амаралта үгэжэ эдеэлүүлдэг, уһалдаг болоо. Тэрэнэй ашаар, моридойнь хүсэ шадал нэмэжэ, плугшад үдэр бүри 0,50—0,80 ба 1 гектар хүртэр хахалдаг болоһон байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй тарилгын үедэ хүдэлмэришэ моридые үдэртөө дүрбэ дахин эдеэлүүлхэ ябадал Мухаршэбэрэй аймагай зарим колхозуудаар дэлгэрһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар, колхозникууд морёор хэхэ хүдэлмэриингөө даалгабари 40—45 процент дээшэлүүлһэн ба тэдэ колхозууд тарилтаяа байгуулагдаһан болзорһоо 5 үдэр урид дүүргэһэн юм.

Адуу моридой тоо толгой бүрин бүтэн байлгахын, хабарай тарилгые хаһа саг соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө колхозникууд эдибхитэйгээр оролсожо, унажа ябаһан моридоо ороодостой һайнаар харууһалха уялгатай.

А. ВИНОГРАДОВ, БМАССР-эй Наркомземэй адуу моридые үсхэбэрилхэ Управлениин начальник.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ОТАРА ТҮРҮҮ ЯБАНА

Торийн аймагай «Заветы Ильича» колхозой хониной-товарна фермын түрүү отаранууд 1944—45 онуудай үбэлжэлгэ садхалан дулаанаар үнгэргэбэ. Фермэ соохи социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Саликовагай хүтэлбэрилдэг залуушуулай отара түрүүлжэ ябана. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ ашаар нүхэр Саликова 20 хони нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Энэ отарынхид нарай түл абалга һайнаар угтаад, гараһан хурьгадаа гарзагүйгөөр тэнжээжэ байха юм.

Тэрэшэлэн, тус фермын хоёрдохи отара үбэлэй хүйтэниие гарзагүйгөөр үнгэргэһэн, абаһан түлнүүдһээ нэгэшье толгой хороогоогүй байна. Түрүү хонишон Дашиева гэгшэ үбэлэй үедэ 80 гаран центнер убһэ арбилаа.

Эдэ отаранууд имагтал мүнөөнэй үеын оршон байдалые һайнаар ойлгоһонойнгоо ашаар иимэ амжалтануудые туйлаба. Колхозой агитатор 60 наһатай үбгэн Тамажай Цыбикжапов гэгшэ эдэнэрэй дунда уншалга болон хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэ үнгэргэдэг байна.

Д. ЦЫДЫПОВ.

Залуу хонишодой үльгэр жэшээ

Гэгээтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермын дэргэдэ залуушуулай отара эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэрэй гурбаниинь комсомолецууд, бэшэниинь залуушуул юм. Энэ отарынхид убһэ тэжээлээ зүбөөр гаргашалжа, үбэлэй үедэ хонидоо садхалан байлгаба. Һайн харууһан, дулаан байра, садхалан тэжээлээр хангагдаһан тус отарын хонид үбэлэй үедэ шадал шэнээгээ буураагүй. Мүнөө эндэ туранхай нэгэшье хонин үгы.

Отарын түрүү хонишон Дымбрыл Галсанов гэгшын хонин һүрэгһөө ... хабарай үедэ нэгэшье толгой хороогүй. Мүнөө энэ нүхэрэй харууһалдаг хонид бултадаа дунда, дундаһаа дээшэ тарган юм. Убһэ тэжээлээ нүхэр Галсанов үргэлжэ нормын ёһоор гаргашалжа хонидоо зүбөөр эдеэлүүлдэг байгаа.

Отарын хонишод зооветеринарна заабариие зүбөөр сахижа хонидойнгоо байра байдалнуудые үргэлжэ ариг сэбэр байлгадаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус отарын хонишод нооһо хайшалха, брынзэ тушааха түсэбүүдээ саг болзор соонь дүүргэһэнэйнгээ түлөө ба залуу малаа хоролтогүйгөөр ондо оруулһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри абаа һэн.

Мүнөө жэлдэ эдэнэр нёдондоной хиһоо улам һайнаар хүдэлмэрилхөөр уялга абажа, социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсонхой.

Д. ЛАБАРОВА.

Тарилгын үедэ түрүүшүүл шалгарна

ТУРУНТАЕВО. (**Манай информаторһаа**). Улаан Армиин шэнэнүүд амжалтануудта харюу болгон Майн нэгэнэй алдарта һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүл полевой хүдэлмэриингөө темпые улам шангадхаһан байна. Нүхэд Хмелева, Голубеев, Кочетова, Бурдуковская ба бусад Майн нэгэнэй дүтэлһэнһөө хойшо темпэ бүри шангадхажа газар хахалха нормонуудаа үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Тэрэшэлэн нүхэр Бурдуковский гэгшэ мори сеялкээр даалгабаряа 120 процент хүртэр дүүргэдэг байна.

Үндэр ургасын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэжэ байгаа энэ үедэ Чкаловай нэрэмжэтэ артелиин түрүүшүүл тарилгын үедэ иигэжэ шалгарна.

ХИЛЫН СААНА

ФРАНЦУЗУУД ГЕРМАНСКА КРОНПРИНЦ, ФОН НЕЙРАТ БА ГЕОРГ ФОН МАКЕНЗЕН ГЭГШЭДЫЕ ПЛЕНДЭ АБАБА

ЛОНДОН, майн 7. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, хуулита коммюнике баримталжа, парижска радиогой мэдээсэхэнь хадаа французска сэрэгүүд болбол Кайзерай хүбүүн, урдань германска кронпринц байһан Вильгельм гэгшые пленде абаба. Мүн тэрэшэлэн парижска радиогой мэдээсэхэнь хадаа 1-дэхи французска арми болбол германска имперскэ министр ба урдань Англида элшэн сайд байһан Константин фон Нейрат болон Италида урдань германска элшэн сайд байһан барон Ганс Георг фон Макензен гэгшэдые пленде абаба.

Рейтер агентствын нэмэжэ мэдээсэхэнь хадаа фон Нейрат болбол СС-тэнэй обергруппенфюрер, нюуса советэй түрүүлэгшэ ба имперскэ министр байһан юм. 1941 оной сентябрьта Гейдрих хадаа тэрэнэй «Богемиин ба Моравиин протекторат» байхадань тушаалынь абаһан байгаа. Нэгэдэмэл нацануудай сэрэгэй гэмтэниие мүрдэхэ комиссида чешскэ правительстваар үгтэһэн список соо тэрэ хадаа нэн түрүүндэ байна.

СОЮЗНИГУУДАЙ ЭКСПЕДИЦИОННО ХҮСЭНҮҮДЭЙ ВЕРХОВНО КОМАНДОВАНИИН ШТАБАЙ МЭДЭЭСЭЛ

ЛОНДОН, майн 7. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай мэдээсэл соо хэлэгдэхэнь хадаа союзнигуудай гарта апрелиин 14-дэ Гиммлерэй приказ ороо, тэрээн соонь Дахаудахи концентрационно лагерьта байһан нэгэшье пленник «дайсанай гарта амидыгаар» ороходо ёһогүй гэжэ хэлэгдэнэ. Гиммлер болбол энэ лагериие дары сагаа нүүлгэхээр захирһан байгаа.

ПОЛЬСКО ПРАВИТЕЛЬСТВЫН СОСТАВТА ҺЭЛГЭЛТЭ БОЛОБО

ВАРШАВА, майн 5. (ТАСС). Майн 3-да Народэво Крайовой Радын сессиин үдэшын заседани дээрэ Радын президент Берут болбол мэдээсэл хэхэ зуураа майн 2-то тэрэ халаа гадаада хэрэгүүдэй министрэй уялгые даалсажа байһан Эдуард Осубка-Моравскиин энэ тушаалһаа сүлөөлхэ тэһэн гуйлтые хангабабди гэжэ хэлэбэ. Мүн тэрэшэлэн Эдмунд Залесскиие юстициин министрэй уялгаһаа сүлөөлхэ тухай, Винцента Ржимовскиин культура ба искусствын министрэй уялгаһаа сүлөөлхэ тухай гуйлтануудые хангаба. Министрнүүдэй советэй түрүүлэгшын дурадхалаар Берут болбол гадаада хэрэгүүдэй министрээр Винцента Ржимовскиие, Юстициин министрээр—Свентковскиие ба культура ба искусствын министрээр Эдмунд Залесскиие томилбо.

«ПОЛЬШОДО ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР» БАЙҺАН ФРАНКЫЕ ПЛЕНДЭ АБАБА

ЛОНДОН, майн 6. (ТАСС). Парижадахи союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай дэргэдэхи Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулхань хадаа урдань Польшодо германска генерал-губернатор байһан Ганс Франк Берхтесгаденай оршондо пленде абтаба. Франк болбол нам полягуудта эсэргүү германска зэрлиг ябадалнууд элирхэй гэжэ мэдэрбэ. Франкын байһан гэртэ Варшаваһаа хулгайлжа абаашаһан хамта дээрээ 12,5 миллион фунт стерлинг үнэ сэнтэй картинанууд болон искусствын бусад зохёолнууд олдобо.

Энэ райондо госпитальдо Гитлерэй адъютант байһан полковник Вильгельм Бюхер гэгшэ пленде абтаба.

КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУД ТАРИЛГЫН ҮЕДЭ ЮУ ХЭХЭ ЁҺОТОЙБ

Н. ШМАКОВ, БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ Управлениин начальник.

Советскэ showороной арад нийтэ болбол Германиин газар дээрэ немецкэ хара нохосуудые хяа һамна сохин гүн ехэ илалтануудые туйлажа ябаа Улаан Армиин амжалтануудаар омгорхон байна. Манай ороной олон түмэн ажалшад Верховно Главнокомандалагша нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказ болон фашистска золигуудай үүр болохо Германиин центр—Берлиниие Улаан Армиин эзэлһэн тухай мэдээсэлые халуун баяраар угтаба. Эдэ түүхэтэ үдэрнүүдтэ ороной бүхы ажалшад эсэсэй илалтые улам ойртуулхын зорилгоор фронтдо туһалха ябадалаа улам шангадхана.

Ороной бүхы ажалшадтай хамта манай республикын колхозно тариашад эсэсэй илалтын үдэр дүтэлүүлхэ нангин хэрэгтэ хамаг хүсэеэ элсүүлэнхэй. Хабарай тарилгын эхилһэн үдэрнүүд үргэн ехэ фронт нээжэ үнэн сэхэ колхозникуудые үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ нэгэн хүн шэнгеэр элсүүлбэ. Республикын колхоз, МТС, совхозуудай урда хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар түргэн дүүргэжэ, үндэр ургасын үндэһэ һуури табиха угаа ехэ зорилго табигдаба.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тэдэ эмхи зургаанууд хабарай тарилгын зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь хүдөө нютагуудтахи партийна, советскэ органуудта тон ехэ туһа хүргэхэ уялгатай. Мүнөө үедэ уншалгын байшангые даагшад болон колхозно клубуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урдахи шухала зорилгонууд үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ колхозникуудай бүхы хүсые элсүүлжэ, хабарай тарилгые агротехническэ богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ ябадал болоно. Уншалгын байшангые даагшад, библиотекэшэд, колхозой бүхы эдибхитэд үргэн нийтэ колхозникуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, тэдэнэртэ одооной үеын оршон байдалые гүнзэгыгөөр ойлгуулха зэргэтэй. Манай республика культурно-нийтын болон политическэ хүдэлмэринүүдые колхозникуудай дунда һаад пампаггүйгөөр ябуулхаар политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудаар яһала олон гээшэ. Олон тооной культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд хабарай тарилгын үедэхи сэхэ зорилгонуудаа һайнаар ойлгожо полевой хүдэлмэриие гүрэнэй эгээл һайн болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хэмжээнүүдые хараалһан байна.

Сэлэнгын аймагай олонхи уншалгын байшан болон колхозно клубууд арад зоной культурна эрилтые хүсэд харюулжа шадамаар байха юм. Эдэнэр хабарай тарилгын үшөө эхилхэ үды байхада полевой стануудта хэрэглэгдэхэ библиотекэнүүдые бэлэдхэһэн, лозунгнуудые бэшэһэн байгаа. Уншалгын байшангуудай дэргэдэ байгуулагдаһан эдибхитэд—багшанар, комсомолецууд болон бусад бригада, звенонуудаар хөөрэлдөө, уншалга үнгэргэхын тулада тусхай участогуудые даажа абанхай. Түрүү клубуудай дэргэдэ ураңһайханай агитбригаданууд эмхидхэгдээ. Эдэнэр полевой хүдэлмэридэ ябадаг колхозникуудта ураңһайханай номернуудые харуулха байна. Тэрэшэлэн Заиграйн, Закаменай, Хориин, Баргажанай аймагуудтахи культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд тарилгын үедэхи шухала зорилгонуудаа һайнаар ойлгонхой.

Тиигэбэшье, хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдһээ абаад, Кабанскын, Тарбагатайн, Хэжэнгын болон бусад аймагуудай политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд колхозуудай полевой стан заһабарилха, тэндэ улаан булангуудые эмхидхэхэ, ураңһайханай агитбригадануудые бии болгохо гэхэ мэтэ олон янзын хүдэлмэринүүдые хэрэгсээнгүй байһаар.

Большевистскэ парти болон советскэ правительство политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ харюусалгатай ба хүндэтэй хэрэг найдаһан байна. Политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаанай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн хүдөө нютагуудаар ажахын-политическэ али бүхы кампанинуудые үнгэргэхэ хэрэгтэ колхоз, МТС болон совхозуудай бүхы хүсые элсүүлхэ ябадалда эршэмтэйгээр оролсожо хүдөөгэй арад зоной дунда нийтэ ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай.

Полевой стануудай дэргэдэ улаан булан болон амаралтын таһалга эмхидхэхэ гээшэ шухала удхашанартай байна. Тэрэшэлэн полевой стан, тракторна бригада бүхэндэ газетнэ витринэ, һүүлэй мэдээсэлнүүдые, социалистическэ мүрысөөнэй ябасые харуулха досканууд бэлэдхэгдэхэ ёһотой. Уншалгын байшан, клуб, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд культурна хүдэлмэри ябуулхадаа бардам хүрхөөр портрет, плакат, географиин карта болон литературануудые өөһэдынгөө мэдэлдэ олоор абанхай. Тиин, эдэ хэрэгсэлнүүдые зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулганууднаа зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд бүхы хүдэлмэреэ полевой байдалда тааруулан табиха уялгатай. Политико-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн бригада, звенонуудай урда табигдаһан ажахын политическэ зорилгонуудые колхозникуудта зүбөөр ойлгуулха, мүн тэдэнэрэй дунда Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ябуулганууд тушаа, парти правительствын тогтоолнууд тухай тодо һонорёор хөөрэжэ үгэхэ байна. Уншалгын байшангуудые даагшад полевой стан тракторна бригадануудай дэргэдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй туһаламжаар газетэнүүдые шангаар уншаха, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, плакат, хөөрэлдөө эмхидхэхэ уялгатай.

Хабарай тарилтын үедэ социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар политико-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд тон ехэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Мүрысөөнэй ябаса доска дээрэ саг үргэлжэ харуулагдаха, тэрэшэлэн ханын газетэ болон дайшалхы хуудаһануудта толилогдохо; «мольни» гэжэ тусхай плакат дээрэ тэмдэглэгдэхэ байна. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүд бүгэдэ уншалгын байшангай даагшад болон клубуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр бүтээгдэхэ зэргэтэй. Культурна эмхи-зургаануудай эдибхитэд социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые үдэр бүри гаргажа түрүү тракторист болон колхозникуудай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Мүн нагляднa агитаци гээшэ ехэ удхашанартай байна. Һайн плакат, зурагууд дээгүүр тарилгада хүдэлмэрилжэ байһан колхозникуудай ажал харуулха, агитвыставкэ эмхидхэхэ, «ТАСС-эй сонхо» хэрэглэхэ бүхы хэмжээнүүд тарилтын үедэ абтаха ёһотой. Эдэ бүхы наглядна агитаци колхозникуудай үйлэдбэриин зорилгонуудые бэелүүлхэ, жаяг заршам һайжаруулха, дутуу дундануудынь элирүүлхэ ябадал хангаха байна.

Тэрэшэлэн полевой хүдэлмэридэ ябажа байһан колхозникуудта ураңһайханай зүйлнүүдые харуулха хэрэгтэ политико-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд шухала анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Ураңһайханай бригадануудые эмхидхэхэ арга колхозно клуб, уншалгын байшан бүхэндэ бии байна. Үбэл үнгэргэгдэһэн ураңһайханай самодеятельностьдо хабаадаһан 8.000 хүнэй тоо энээниие элеэр баримтална. Ураңһайханай номернуудые гүйсэдхэдэг энэ олон хүнүүд колхозно тараашадта ураңһайханиие харуулха хэрэгтэ бүрин элсүүлэгдэхэ ёһотой.

Мүн ном дэбтэрнүүдэй бүхы баялигууд хабарай тарилтын үедэ хэзээ бүхэнэйхиһөө үргэнөөр хэрэглэгдэхэ зэргэтэй. Аймагуудтахи библиотекын хүдэлмэрилэгшэд полевой стан, тракторна бригадануудаар нүүдэл библиотекэ эмхидхэхэ, колхозникууд болон трактористнуудта нүхэр Сталинай Майн Нэгэнэй приказ ба һонин-һонин номуудые уншажа үгэхэ байна.

Научна пропагандые тарилгын үедэ мартажа огто болохогүй. Политико-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд колхозникуудые агротехникын асуудал, түрүүшүүлэй үндэр ургаса абадаг дүй дүршэлтэй танилсуулха, утэгжүүлгэ болон шииг нойтэной удхашанар тухай тэдэнэртэ ойлгуулха зэргэтэй.

Политико-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар табигдаа байгаа һаа хабарай тарилга амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байна. Аймгүйсэдкомуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн культурно-гэгээрэлэй таһагууд политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэринүүдтэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Парти болбол бидэнэрэй политико-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэй урда ажалшан арадые хүмүүжүүлжэ гэгээрэнги болгохо хүндэтэй даалгабари үгөө. Тиимэтэ бидэнэр хабарай тарилгын үедэ хамаг бүхы хүдэлмэреэ поли дээрэ абаашажа колхоз, МТС-үүдэй урдахи зорилгонуудые тэдэнэртэй адлихан харюусалгатайгаар бэелүүлхэ зэргэтэйбди.

Харюусалгата редактор **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

ЛЕКЦИНҮҮД

Майн 9-дэ Пединститудай лекторидо городой интеллигенцидэ зорюулһан инженер **И. И. Томилинай** лекци болохо.

Темэнь: „Ородой эрдэмтэ А. С. Поповой радио зохёон гаргаһанһаа хойшо 50 жэл".

Үдэшын 8 часта эхилхэ.

Майн 10-да Пионернүүдэй байшанда городой залуушуулда зорюлһан филологическа наукын кандидат **В. М. Никитинэй** лекци болохо.

Темэнь: „Инаг дуран ба хани нүхэсэл". Уряалай билет ВЛКСМ-эй ГК-һаа абаха хэрэгтэй.

Лекционно бюро.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв); ответ. об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00349. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.